

Ruim euro 70 mrd AWBZ premies zijn verdwenen

8 maart 2010 | Het Financieele Dagblad

Sanny Fortuin en Madelein Holm

Sinds 1996 romen opeenvolgende kabinetten een stijgend deel van de premies af om andere kosten mee dekken

Twee jaar geleden startten we met ons onderzoek voor een film over verpleeghuizen. Het ministerie van VWS spreekt standaard over 'incidenten' als zo'n instelling negatief in het nieuws staat. Maar zou er structureel niet iets mis kunnen zijn? We volgden het geld vanaf het loonstrookje tot aan het bed. Na twee jaar wadlopen in een stroperige brij van beleidsinformatie was de conclusie schokkend: Wij betalen voldoende premie voor de zorg binnen de AWBZ. Vanaf 1996 hebben diverse regeringen echter besloten om een stijgend deel van de premies aan andere dingen uit te geven.

VWS meldt regelmatig dat iedereen met inkomen zo'n euro 320 per maand aan AWBZ-premie betaalt. Volgens VWS levert dat de overheid euro 13 mrd aan premies op. Bij een beroepsbevolking van 8,3 mln mensen (2008) kom je uit op euro 29 mrd. In 2008 is volgens de overheid het premieplichtig inkomen euro 243,8 mrd. Over dat bedrag werd 12,15% ingehouden voor de AWBZ. Dat is geen euro 13 mrd en wel euro 29,6 mrd. Genoeg om de AWBZ van te bekostigen en om (inclusief eigen bijdragen) nog euro 9,5 mrd over (2008) te houden. Volgens de wet dient de spaarpot, het AFBZ-fonds, daarmee gevuld te worden. Deze pot is echter leeg. Tussen 2001 en 2009 is door het afromen van de premies bijna euro 70 mrd verdwenen. Het recent gelanceerde idee van de aanvullende AWBZ-verzekering lijkt ons daarom bizar.

De AWBZ is een verzekering, waarvan de premieopbrengst uitgegeven dient te worden aan ziektekosten die onder de AWBZ vallen. Dit in tegenstelling tot belastinggelden waarmee de regering kan doen en laten wat haar goeddunkt. Wij betalen de premie aan de overheid en de zorgverzekeraar is in de praktijk de uitvoerder van de AWBZ.

Volgens de rechter mag zorgverzekeraar noch overheid zich voor de AWBZ beroepen op een tekort aan geld. Deze uitspraken zijn in 2003 de reden geweest dat het de LPF lukte de wachtlijsten weg te laten werken. Het lijkt erop dat het ministerie goed naar de rechter heeft geluisterd. Uit de laatste AWBZ-zorgoverzichten van het College voor Zorgverzekeraars blijkt dat er geen 'zorg' geleverd wordt, alleen 'aanvullende zorg'. Op 'zorg' mag van de rechter immers niet bezuinigd worden, op aanvullende zorg wel.

Wat betekent dat bijvoorbeeld voor verpleegtehuizen? Er volgt altijd een oorverdovende stilte als weer een drama de televisie heeft gehaald. Een verpleeginstelling is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorg. Maar het verhaal heeft ook een achterkant. Vanaf de jaren negentig is de overheid zich steeds meer met de inhoud van de zorg gaan bemoeien. Terecht stelden de zorgaanbieders dat de uitvoering van de zorg hun eigen terrein was. Dat leverde in 1996 de kwaliteitswet op, waarmee instellingen verantwoordelijk werden voor de kwaliteit van de zorg.

Wie had toen verwacht dat de overheid zich niet gehouden voelde om marktconforme prijzen voor de zorg te betalen? Bij elk drama kan VWS naar de instelling wijzen; de overheid bemoeit zich immers niet met de kwaliteit van de zorg. Wat moet een instelling zeggen als er iets mis gaat? Dat ze bij lange na niet voldoende geld krijgt voor de zorg die ze moeten leveren? Dat is waar, maar tegelijk levert ze daarmee het bewijs van haar eigen onvermogen.

Het is tijd voor transparantie over de AWBZ.

Sanny Fortuin en Madelein Holm zijn ondernemers in Amsterdam en Maarssen.

Onderzoek AWBZ-premies

Doordat de overheid weigert verpleeghuizen marktconform te betalen, hebben deze instellingen structureel te weinig geld voor de zorg die ze zouden moeten leveren.